Тәуелсіз ел тірегі – білімді ұрпақ

МЕКТЕП

№12 (247) Желтоқсан, 2023 жыл.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК, ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖУРНАЛ

16+

Мейрбеков Берикбай Бекматович

Шымкент қаласы, Ж.Ташенов атындағы университеті «Өнер және сән» кафедрасының аға оқытушысы.

Гулжазира СЫЗДЫКОВА

Т.Момбеков атындағы шағын жинақты ЖББМ-нің математика пәні мұғалімі. Түркістан облысы, Созақ ауданы.

Илгарбек ТАШМЕТОВ

№6 С.Киров атындағы жалпы білім беретін мектебінің химия пәні мұғалімі. Түркістан облысы, Сайрам ауданы.

Майра ЖАКСЫБЕКОВА

С.Сейфуллин атындағы жалпы білім беретін мектебінің бастауыш сынып мұғалімі. Түркістан облысы, Созақ ауданы.

«UZDIK USTAZ» Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал
«UZDIK USTAZ» Республиканский научно-методический журнал
Қаңтар\ Январь №1(10) / 2022 жыл Алматы қаласы

Бас редакторы:
Даукенова Айдана Даукенқызы

Редакция алқасы:
Джангабаева Анар Султанбайқызы

Редакция мекен-жайы:
Алматы қаласы
Алмалы ауданы
Абылай хан 105
Жазушылар одағы

Редакция телефоны:
E-MAIL:
UZDIK_USTAZ@MAIL.RU
Куәлік
Журнал Қазақстан Республикасы ақпарат және коммуникация министрлігі бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы мемлекеттік бақылау комитеті № KZ08VPY00031313 - Ж куәлігі берілді.
Айына 1 рет қазақ және орыс тілінде шығады.

Теруге 05.01.2022ж берілді
Басуға 05.01.2022ж қол қойылды
Таралымы 1000 дана

Журнал UZDIK USTAZ баспаханасында басылды

Шиникова А.Т. Жаңартылған білім мазмұнындағы география пәнінің ерекшеліктері....2
Батяева Д.К. Имя числительное как части речи. Количественные и порядковые имена числительные. Какие бывают явления природы....4
Кисльбаева И.Ж. Какие катаклизмы возможны в моей местности?....8
Биян Н.И. Статистические данные....11
Джадырова А.М. The big red bus....14
Наурызбаева А.Ж. Менің Тәуелсіз Қазақстаным....16
Алиева А.А. Баланың жеке тұлғасын қалыптастырудағы жанұяның рөлі....19
Муфтугалиева М. А. Around the school....20
Сапарова Н. Telling the time....23
Тюляпова Г. Reading for pleasure....26
Малюкова Г.Ш. Reading for pleasure....28
Муханбеткалиева Г.Ш. Проблемы мотивации трудовой деятельности в современном образовании....32
Насибуллина А.Е. «Қазақ тілі мен әдебиеті пәнін оқытудағы жаңартылған білім мазмұны»....34
Ербатырова А.Ж. Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу....36
Ахметова.Ж.Б«Қауіпсіздік әліппесі»....39
Баймуханова Г.Б. Көктем мезгілі....41
Мамбетова М.А Үй жануарлары және оның төлдері....43
Батырбаева А.А«Шалқан» ертегісін сахналау....45
Нусипбекова Л. «Ғажайып күз »....46
Келгенбаева А.Ж. «Заюшкина слочка»....47
Сулейменова Б.Б «5 саны»....52
Ногайбаев Е.Е. Мозаика өнері....53
Молдабек Г.Қ. Топтық жұмыстың оқушы белсенділігін арттырудағы ролі....56
Абдикаликова Э.Б. Жаңартылған білім мазмұны аясында бастауыш сыныпта математика пәнін оқытудың ерекшелігі....59
Салмырзаева М.И. Шәкәрім шығармалары арқылы жеке тұлға тәрбиелеу....62
Мамытова Т.А. Бастауыш сыныптарда оқытудың әдіс-тәсілдерін сабақта тиімді қолдану....64
Пизкодубова О. П. Бастауыш сыныптың оқу-тәрбие үдерісінде музыкалық дидактикалық ойындарды қолдану....66
Еркабаева А.К. Бастауыш сынып оқушыларының есте сақтау қабілеттерін қалыптастыруда эйдетика технологиясының қолданылуы....68

ШӘКӘРІМ ШЫҒАРМАЛАРЫ АРҚЫЛЫ ЖЕКЕ ТҰЛҒА ТӘРБИЕЛЕУ

Шымкент қаласы
Терешкова атындағы № 31 жалпы орта білім беретін мектеп
Бастауыш сынып мұғалімі
Салмырзаева Майра Избасаровн

Мен тәуелсіз Қазақстанның азаматымын!.Бұл мақтаныш сезімі елім деген әр азаматтың жүрегінен орын алғалы 30 жылға жуық уақыт өтті.

Тәуелсіздік бізге не берді? Ең алдымен, тәуелсіздік Қазақстанның баға жетпес байлығына айналды. Тәуелсіздік ең құдіретті сөз екенін ұғындық.Асқақ арман мен қайсар рухтың жемісі екенін сезіндік. Тәуелсіздік -бізге берілген сый, ұрпаққа берілген бақыт,халқымыздың мәңгілік құндылығы. Осы уақыт аралығында елімізде орасан зор жұмыстар атқарылды. Бүгінде Еліміз әлемде өзіндік орны бар іргелі мемлекетке айналды.

Сондықтан да біз үшін Тәуелсіздік мерекесі-ең қастерлі,қасиетті күн.

Әлемдік өркениетке қадам басқан тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси, экономикалық, мәдени дамуындағы жаңа бастамалар мен түбегейлі өзгерістер білім беру жүйесіне өз әсерін тигізіп, білім мазмұнын, оқыту әдістемесін жетілдіруде тың ізденістер жасауға мүмкіншілік туғызды.

Елбасының Жолдауымен қабылданған «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы қазіргі Қазақстанның әлемді өркендеуінің дәлелі бола тұра, өткен тарихымызға көз жіберіп, ұлттың баға жетпес құнды дерек көздерін жинақтау, зерттеу, саралау, сақтау қажеттілігін айқындап берді. «...Ұлттық мәдениетімізді ұлықтап, бар мен жоғымызды түгендеп, жүйелеп, келер ұрпаққа аманттау – «Мәдени мұра» бағдарламасының басты мақсаты болуға тиіс», – деп атап көрсетті. Осының бір айқын дәлелі Ш.Құдайбердіұлы егемендігіміздің арқасында әдебиетіміздің ақтаңгері болып қайта әдебиет алыптарының қатарына қосылды.

Қазақ халқының тарихы мен мәдениетінде өзіндік із қалдырған, XIX ғасырдың екінші жартысы мен XX ғасырдың бас кезінде өмір сүрген, ұлы Абай мектебінің дәстүрін жалғастырушы, өзінен кейінгі ұрпаққа сарқылмас мол мәдени мұра қалдырған Шәкәрім Құдайбердиев белгілі гуманист ақын, ойшыл тарихшы-шежіреші ағартушы, ғұлама болды.

Ақын мұраларына үңілсек, Шәкәрімнің ақындық жаңашылдығы тыңнан қосқан өлең-өлшем өрнектерінен, өлеңдеріне шығарған әндерінен, үздік композиторлық дарынынан да анық танылатындығын көреміз. Осы жағынан қарасақ, Шәкәрім қазақ әдебиетінде ғана емес, дүниежүзілік әдебиетте де өзінің орны бар, шоқтығы биік тұлға деп айта аламыз.

Міне, мектебіміздің осындай ұлы тұлғаның атымен атала бастағанына да 5 жыл уақыт өтті. Осы уақыт аралығында мектебімізде осы атқа лайықты болу үшін айтарлықтай жұмыстар жүзеге асты, әлі де жалғасып келеді.

Шәкәрім Құдайбердіұлы «Адамның жақсы өмір сүруіне үш сапа негіз бола алады, олар барлығынан басым болатын адал еңбек, мінсіз ақыл, таза жүрек.Бұл сапалар адамды дүниеге келген күннен бастап тәрбиелейді» деп есептейді.

Адам санасына сіңіп, бойына тазалық пен инабаттылық дарытатын көркем шығармалардың тәрбиелік мәні зор. Егемен ел болған заманда туған халқымен қайта қауышқан алыптарымыздың бірі Шәкәрімнің шығармаларын оқыту, оқытып қана қоймай, терең сырлы құпиясын ашып, оның адамдық, азаматтық құқық жайында жазған өлеңдеріне талдау жасау мектеп мұғалімдеріне зор міндет жүктейді. Жас ұрпақты адамгершілік биік мұраттарға, адалдық пен ақылдылық, парасаттылық пен азаматтыққа үндейтін Шәкәрім шығармалары бүгінгі күні бастауыш сыныптан бастап оқытылып келеді.

ÚZDIK USTAZ

ДЮСЕКИНА АСЕЛЬ АСХАТОВНА

Петропавл қаласы
«Ақ бота» бөбекжай-бақшасы МКҚК
Тәрбиеші

If the purpose is to help in decisions about how to advance learning and the judgement is about the next steps in learning and how to take them, then the assessment is formative in function, sometimes referred to as Assessment for Learning.

If the purpose of assessment is to summarize the learning that has taken place in order to grade, certificate or record progress, then the assessment is summative in fiction, sometimes referred to as Assessment of Learning.

There are some techniques of formative assessment:

Method of corner

Students choose the corners in accordance with a certain position. If students agree with statements, they must stay in one corner of the classroom. If students don't agree with statements, they must stay in the other corner of the classroom. If students change their opinion during the discussion they can change the corner.

Three Moments

Students are invited to name three things they have done well at the lesson, and offer one action that will improve their work in the next lesson.

Reflective Target.

On the board is drawn target, which is divided into sectors. At the end of the lesson every pupil sticks the paper in the lesson which he/she likes.

Suitcase – mincer - bin

On board posted pictures suitcases, chopperbin.

Suitcase - everything that will come in handy in the future.

Mincer - it is necessary to think.

Bin – what I don't need. I know this information.

Students are asked to select what they will do with the information obtained in class.

My answers.

During the lesson students put signs according their answers:

«V» - he/she answered because teacher asked to answer, but the answer wasn't not correct;

«W» - he/she answered because teacher asked to answer, the answer was not correct;

«|» - He/she answered on his own initiative, but the answer was not correct;

"+" - He/she answered on his own initiative, the answer was correct;

"0" - no answer.

At the end of the lesson, students can see the res

ЖАС ҰРПАҚТЫ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР АРҚЫЛЫ ТӘРБИЕЛЕУ

Шымкент қаласы
Терешкова атындағы №31 жалпы орта білім беретін мектебі
Мектепалды даярлық сынып мұғалімі
Сералиева Жанар Бауыржановна

Ұлттық құндылықтарғаәр халықтыңғасырлар бойы жинақтаған ұлттық, рухани және мәдени құндылықтары жатады. Осы құндылықтарды ұрпағымыздың бойына сіңіріп, оқу-тәрбие үдерісінде ұлтжандылыққа, отаншылдық пен салт-дәстүрімізді құрметтеуге баулып, өз халқын, өз мемлекетін көздің карашығындай қорғайтын тұлғаларды тәрбиелеу – ұстаздар алдындағы басты міндет. Ұлтымыздың түнып тұрған асыл мұра, рухани байлығын оқыту үдерісіне енгізу арқылы қазақ халқының құнды ойларын, даналық пәлсапасын, өмірлік тәжірибесін халық игілігі үшін қолдана алатын жан-жақты дамыған, білімді, өзіндік көзкарасы бар жеке тұлғаны қалыптастырамыз.

Ғасырлар шеруінде халқымыздың алақанына салып аялаған баға жетпес рухани мұрасы, даналық дариясы оның әдебиетінен көрініс табады. «Туған тілін сүюден басталатын махаббат, елжандылықтап адамзатты шексіз құрметтеуге дейін өседі. Жасынан туған халқының даналығымен сусындап, оның

Республикалық ғылыми - әдістемелік журнал

ZHARQYN BOLASHAQ

Республиканский научно - методический журнал

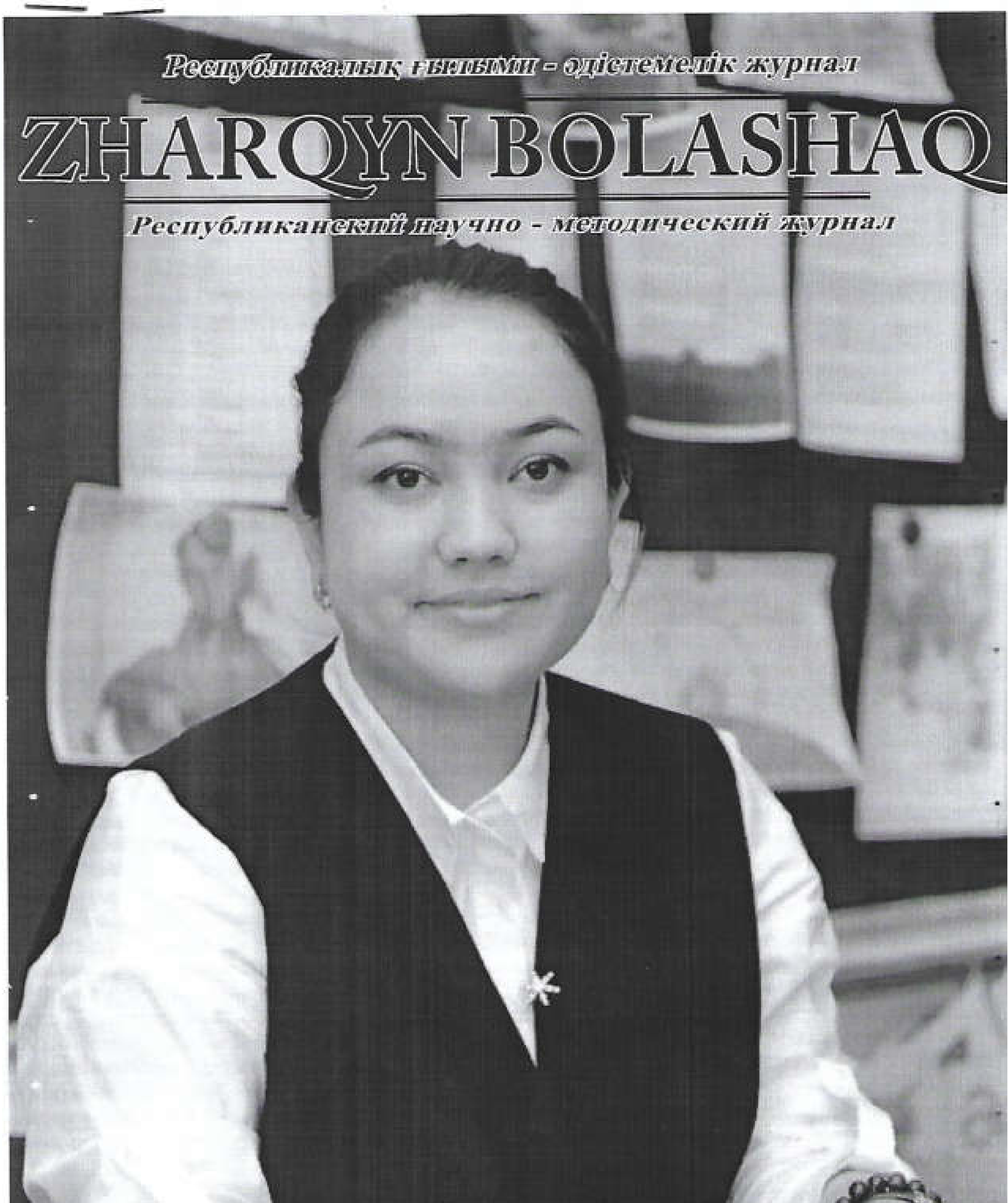

НУРҒАЛИ АҚМАРЖАН ӘМІРХАНҚЫЗЫ

Алматы облысы, Қарасай ауданы, Қаскелең қаласы
«Немере» жалпы білім беретін жекеменшік мектебі
Бастауыш сынып мұғалімі

БАЛАНЫ МЕКТЕПКЕ ДАЙЫНДАУДА МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚТЫҢ МАҢЫЗЫ

Шымкент қаласы
Терешкова атындағы № 31 жалпы орта білім беретін мектебі
Сералиева Жанар Бауыржановна
Мектепалды даярлық тобының мұғалімі

Тәрбие мен білімнің алғашқы дәні- мектепке дейінгі тәрбие ошағында беріледі.Ұрпақтың азаматтық тұлғасы мен отаншылдық асқақ сезімдері, туған ел, салт-дәстүр, моральдық- этикалық нормаларын қалыптастырудың қайнар көзі мектепке дейінгі кезеңнен бастау алып, мектепалды даярлық сыныпта жалғасады.

Мектепалды даярлық-бұл ең алдымен бүлдіршіндердің үлкен өмірге басатын алғашкы қадамы, бірінші баспалдағы десе болады. Өйткені бала балабақшадағы алаңсыз сәби шағымен қоштасып, жауапкершілік сезімін қалыптастыра бастайды. Даярлық сыныбындағы оқу-тәрбие ісінің маңызды мәселелерінің бірі балалардың өмірін қорғау және денсаулығына қамқорлық жасау болып есептеледі. Мектепалды даярлық сыныбының сабақ жоспары Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті мектепке дейінгі білім беру стандартына белгіленген санитарлық гигиеналық нормалар мен ережелерге сәйкес келеді. Мектепалды даярлық сыныбының базалық оқу жоспары Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының бір бөлігі ретінде білім салалары мен пәндерінің құрамын анықтайды. Мектепалды тәрбие мен оқытудың негізгі мазмұны білім беру қызметінің нәтижесі ретінде баланың құзыреттілігін қалыптастыруға бағытталған. 12 жылдық білім беруге көшудің қажеттілігі, бес жасар балаларды мектепалды даярлықтан өткізу мәселелерімен бірге, жалпы білім беретін мектептерде және балалар бақшасында білім, білімдік бағдарламалардың сапасын арттырып, тәрбие жұмысын жетілдіруді көздейді. Мектепалды даярлық бағдарламсының басты бағыты оқыту мен тәрбиелеуді оң түрде игеру, баланың жеке басының дамуына бағытталған қарым-қатынас тұрғысынан сапалы жағдайлар туғызып, қазақ тілінің, қазақ халқының бай салт-дәстүрлерімен, әдет-ғұрыптарымен, бала өмірін қорғау және денсаулығын сақтау, ақыл-ойының жан-жақты дұрыс жетілуіне қажеттілігін көрсетеді.

Балаларды мектепке дайындауда бала бойындағы психологиялық өріс-еркіндік, батылдық, имандылық тәрбиелерін бала бойына сіңіріп, оларды жеке тұлға ретінде қалыптастыру шешуші рөлді атқарады.Оқу жүктемесіне бес білім саласының мазмұны кіреді: «Денсаулық», «Қатынас», «Таным», «Шығармашылық», «Әлеуметтік орта».

Даярлық сынып тәрбиешісінің міндеті бүлдіршіндерді жан-жақты дамыта тәрбиелеу болса, мен өз жұмысымда мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеудің жаңа стандартын басшылыққа аламын. Баланың қимыл-қозғалысы жеткілікті болғанда ғана денесі қалыпты дамиды. Сыныпта өткізілетін ертеңгілік жиындар, шаттық шеңбері ,сергіту жаттығулары осы талаптарды көздейді.Ойын әрекеті барысында балалардың ой-өрісі қалыптасып ,сан қырлы іс-әрекеттері дамып, жеткіншектердің жан-жақты дамуына жол ашады. Балаларда өздерін қоршаған ортаға деген қызығушылық сезім қалыптасады. Өз ойларын ашық , еркін білдіруге үйренеді.Тәрбиеші балаларды отанын сүюге ,елін, жерін қорғауға тәрбиелейді.Әсіресе сауат ашу, тіл дамыту сабақтарында жаңа технология элементтерін көптеп пайдаланымын. Баланың дұрыс сөйлеуін және ана тілінде қарым-қатынас мәдениетін дамыту, ана тілінің дыбыстарын танып, дұрыс айтуды үйрету,оқуды меңгерту басты мақсатым. Адамгершілік құндылық бағдарын, мінез-құлық нормасын, тәртіптік ережесін халықтық салт- дәстүр үлгісінде қалыптастыру бүгінгі күннің талабы. Баланың тұлғалық дамуын, мінезін тәрбиелеу мен қалыптастыруда басты міндет – олардың жан-жақты болып өсуін қадағалау. Баланың мектепке даярлық кезеңінде болуы, оның жаңа жағдайға әлеуметтік психологиялық бейімделу мезгілі болып табылады.Даярлық сыныптың негізгі міндеті – баланың

алушылардың қолайлы дамуы үшін достық қарым-қатынастағы ортаны құру өте маңызды болып табылады.

Қорыта айтқанда, аталмыш бағдарламаның мәні, баланың функционалды сауаттылығын қалыптастыру. Оқушы өзінің мектеп қабырғасында алған білімін өмірінде қажетке асыра білуі керек. Сол үшін де бұл бағдарламаның негізі «Өмірмен байланыс» ұғымына құрылған. Ұстаздарға үлкен жауапкершілік міндеттелді. Оқушылардың бойына XXI ғасырда өмірдің барлық салаларында табысты болу үшін, қажетті дағдыларды дарыту үшін, мұғалімдер тынымсыз еңбектену керек. Жаңартылған оқу бағдарламасы аясында тек өз пәнін, өз мамандығын шексіз сүйетін, бала үшін ұстаз ғұмырын құдіретті деп санайтын білімді мұғалімдер ғана жұмыс істей алады.

Үйренгеніміз де, үйренеріміз де көп, Үнді халқының тарихи тұлғасы Махатма Гандидің «Егер сен болашақтағы өзгерісті байқағың келсе, сол өзгерісті уақытында жаса» деген ілімін негізге ала отырып, оқушы бойындағы қабілетті жетілдіріп, оқушыларды болашаққа жетелеп, жақсы істі бастағалы отырмыз. Жаңартылған білім – болашақтың кепілі.

БАСТАУЫШ СЫНЫПТАҒЫ ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Шымкент қаласы
№31 Терешкова атындағы жалпы орта мектебі
Бастауыш сынып мұғалімі
Мамытова Толқын Амангельдиновна

Тәуелсіздік жылдарында еліміз екі процесті – саяси реформа мен экономикалық жаңғыруды қатар жүргізіп, белгілі бір нәтижеге жетті, қазіргі уақытта жаңа тарихи кезеңге – Рухани жаңғыру кезеңіне аяқ басты. Рухани жаңғыру бізден ұлттық санамызды қалыптап, бәсекеге қабілетті болып, кез-келген мәселеге прагматистік тұрғыдан келуді, жалпы алғанда ұлттық бірегейлігімізді сақтай отырып дамуымызды талап етеді.

Рухани жаңғырудың ең басты шарты – «білімді, көзі ашық, көкірегі ояу болуға ұмтылу» Өйткені, ҚР Президенті «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты Бағдарламалық мақаласында атап көрсеткендей, «табысты болудың ең іргелі басты факторы білім екенін әрқайсысымыз терең түсінуіміз керек. Себебі, құндылықтар жүйесінде білімді бәрінен биік қоятын ұлт қана табысқа жетеді». Бұл жерде әңгіме еліміздің болашағы туралы. Оның ертеңі – жас ұрпақтың қолында. Бүгінгі жас ұрпақ, болашақ маман Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 8-бабында көрсетілген міндеттер бойынша: «Ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды игеріп, ғылым мен практика жетістіктеріне негізделген білім алулары керек». Ендеше, біздің ұстаздарымыз оқытудың жаңа технологияларын енгізіп, білім беруді ақпараттандырып, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу арқылы оқытуды сауатты, сапалы жүзеге асырып, мамандардың кәсіби құзіреттілігін қалыптастырғанда ғана қоғамымыздың дамуына елеулі үлес қоса алады. Бұл істердің барлығын жүзеге асыратын еліміздің ұстаздар қауымы. Ендеше, бүгінгі ұстаздар қауымына қойылатын талап та жоғары болмақ. Олар жан-жақты, әлемдегі жаңалықтардан мағлұматы бар, үнемі шығармашылық ізденістегі, кәсіби біліктілігін шыңдайтын жеке көзқарасы бар, соны қорғай білетін жігерлі тұлға, зерттеушілік қабілеті бар, білімді де білікті, көп оқитын, көп тоқитын, білімін күнделікті ісіне шебер қолдана білетін, өзінің оқушысын өз бетінше білім алуға баулитын кәсіби маман иесі болуы керек. Бұл өмір талабы. Ұстазда ұйымдастырушылық, құрылымдылық, бейімділік, сараптамалық қабілеттердің де болуы шарт.

Жаңартылған білім берудің маңыздылығы – оқушы тұлғасының үйлесімді қолайлы білім беру ортасын құра отырып сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, тәжірибе жасау, АКТны қолдану, коммуникативті қарымқатынасқа түсу, жеке, жұппен, топта жұмыс жасай білу, функционалды сауаттылықты, шығармашылықты қолдана білуді және оны тиімді жүзеге асыру үшін қажетті тиімді

Students are asked to select what they will do with the information obtained in class.
My answers.
During the lesson students put signs according their answers:
«V» - he/she answered because teacher asked to answer, but the answer wasn't not correct;
«W» - he/she answered because teacher asked to answer, the answer was not correct;
«|» - He/she answered on his own initiative, but the answer was not correct;
"+" - He/she answered on his own initiative, the answer was correct;
"0" - no answer.

"БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТТЕРІН АРТТЫРУ"

Шымкент қаласы
Терешкова атындағы №31 жалпы орта білім беретін мектебі
Досанова Индира Картбаевна
Бастауыш сынып мұғалімі

Бастауыш білім-үздіксіз білім берудің алғашқы баскышы.Осыған сәйкес оқушыға белгілі бір көлемдегі білік, білім,дағдыларды меңгерту мен бірге табиғат, қоршаған дүние туралы түсініктерін кеңейте отырып,оларды шығармашылық бағытта жан-жақты дамыту бүгінгі күннің басты талабы. Әр бала жас кезінен еркін ойлауға алдына қойған істі жоспарлап оны соныңа дейін жеткізуге,кедергілерге карсы түруға бейімделгені жөн.

Шығармашылық — бұл адамның өмір шындығында өзін-өзі тануға ұмтылуы, іздену. Өмірде дұрыс жол табу үшін адам дұрыс ой түйіп, өздігінен сапалы, дәлелді шешімдер кабылдай білуге үйренуі қажет. Адам бойындағы кабілеттерін дамытып, олардың өшуіне жол бермеу, оның рухани күшін нығайтып, өмірден өз орнын табуға көмектеседі. Өйткені адам туынды ғана емес жаратушы да.

Бұл үлкен жауапкершілік артатын күрделі мақсат. Оны шешу үшін ең алдымен оқыту мазмұны жаңартылып, әдіс-тәсілдің озығы өмірге келуі, олар әрбір азаматтың жеке басының қасиеттерін, қабілеттерін дамытып, шығармашылығын, талантын ұштайтындай болып ұйымдастырылуы қажет. Сонда ғана мектептерден өз өміріне өзгеріс енгізе алатын, өз бетінше өмір сүру жолдарын таңдай алатын азаматтар тәрбиеленіп шығады.

Баланы бастауыш сыныптардан бастап шығармашылык ойлауға, қалыптан тыс шешімдер кабылдай алуға, практикалық әрекеттерге дайын болуға әкелудің жолдарын көрсету керек. Шығармашылық — бүкіл тіршіліктің көзі. Адам баласының сөйлей бастаған кезінен бастап, бүгінгі күнге дейін жеткен жетістіктері шығармашылықтың нәтижесі. Бұған бүкілхалықтық, жалпы және жеке адамның шығармашылығы арқылы келдік. Әр жаңа ұрпақ өзіне дейінгі ұрпақтың қол жеткен жетістіктерін меңгеріп қана қоймай, өз іс-әрекетінде сол жетістіктерді жаңа жағдайға бейімдей, жетілдіре отырып, барлық салада таңғажайып табыстарға қол жеткізеді.

Баланың шығармашылық қабілетін дамыту мәселесін талдау ең алдымен «Қабілет» ұғымының мәнін терең түсініп алуды қажет етеді. Философияда «Қабілетті» тұлғаның белгілі бір әрекеті орындауға жағдай жасайтын жеке ерекшеліктері дей келе, олар қоғамдық —тарихи іс-әрекеттердің нәтижесінде қалыптасып, әрі карай дамып отыратындығын атап көрсеткен.

Демек, бастауыш сынып оқушыларының тұлғалылығын тәрбиелеу үшін, ең алдымен олардың қабілеттерін дамытудың мәні зор. Қабілеттілер мәселесін қорытындылай келе, педагогикалық практика үшін мәні ерекше мына жағдайларға айрықша токталу жөн. Біріншi — адамдардың кабілеттер деңгейі жағынан тең дәрежеде болмауы. Қабілеттердің бірдей емес екендігін сыныпта отырған оқушылардың әркайсысының әр пәнге және әр деңгейде қабілетті болатындығымен дәлелдеуге болады. Бірі есепке

бастысы балаларды еңбекке даярлауды 1-сыныптан, ал үйелменде балалық шақтан бастау, оларды еңбек түрлеріне қатыстыра отырып ,еңбектің адамды қайратты және бақытты ететіндігіне сенімін қалыптастыру қажет.

Сонымен қатар өзіне-өзі қызмет етуді оқушы бойында қалыптастыруымыз қажет. Мектеп жағдайында өзіне-өзі қызмет ету –оқу құралдарын , сынып ішін , шеберхананы, спорт алаңдарын жинау болса, үйелменде өзіне-өзі қызмет ету түрлеріне төсек – орынды, пәтерді жинау ,киім, аяқ- киім және басқа үй мүліктерін тазалау жатады. Мұғалімнің алдындағы ең басты міндет – оқушылардын бойына өзін-өзіне қызмет етудің берік жүйесін қалыптастыру болуы керек. Себебі, оқушыларға дұрыс бағыт беру мұғалімнің , ата-ананың , және әрбір үйелмен мүшесінің азаматтық борышы. Еңбек мәдениетінің көрсеткіші: жұмысты сапалы және тиімді істеу, уақытты ұтымды пайдалану, еңбек құралдарына, түрлі матералдарға құнттылықпен қарау. Еңбек мәдениетіне өзін көрсете білу, дербестік , еңбектің демалыспен қабысуы , алдағы жұмыстың негізгі кезеңдерін белгілей білу, еңбек процесін талдау және іс-құжаттарын сауатты жасау жатады. Сондықтан оқыту және тәрбие жұмысының барысында оқушылардың ынтасын ғылыми-техникалық білімді игеруге дамыту және тәрбиелеу қажет.

БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНА БЕЙІМДЕЛУІ.

Шымкент қаласы
№31 Терешкова атындағы жалпы орта мектебі
Бастауыш сынып мұғалімі
Досанова Индира Картбаевна

«Бұған дейін жасалғандардың бәрін одан да жақсырақ етіп жасауға болады».
Генри Форд

Мемлекетіміздің білім беру үдерісіне енген жаңартылған білім беру бағдарламасы - заман талабына сай келешек ұрпақтың сұранысын қанағаттандыратын тың бағдарлама. Қазақстан 2030 стратегиялық бағдарламасы білім берудің ұлттық моделінің қалыптасуымен және Қазақстанның білім беру жүйесін әлемдік білім беру кеңестігіне кіріктірумен сипатталады. Қазіргі таңда қазақ тілі-мемлекеттік тіл, қарым-қатынас тілі – орыс тілі және ағылшын тілі – әлемдік кеңістікті тану тілін оқытуда жаңа идеяларды әр сабақта жан-жақты қолданып, жаңаша оқытудың тиімді жолдарын тауып, жүйелі түрде қолдану-заман талабы болып отыр. 2016-2017 оқу жылында 1-ші сыныпқа қабылданған балалар үшін ерекше оқу жылы болды. Себебі, Қазақстан Республикасының білім саласы жаңа оқыту жүйесіне ауысты. Жаңа бағдарламалар мен жаңа бақылау жүйесі енгізілді. Жаңа оқулықтар шықты. Оқулықтар пән бойыншаи бір-бірімен тығыз байланыста жасалды. Оқулықта барлық пәнде ортақ тақырыптар мен бөлім, бөлмешелер көрсетіліп отырылды. Бастауыш білім беру мазмұнына ортақ тақырыптарды енгізу әр түрлі пәндік салалардан білімдерді кіріктіруге және сол арқылы фильм, мультфильм, ертегі, әңгіме құрастыру және оны рөлдерде сомдау, логикалық тапсырмаларды шешу қарастырылып отыр. 1-«А» сыныбының сауат ашу пәнінде оқушылар ертегі кейіпкерлерін сомдап, рөлдік ойындар шығарып жатыр. Сауат ашу сабағында «Бауырсақ» «Мақтақыз» ертегілеріне қойылым жасалды. Сауат ашу пәнінің негізгі мақсаты айтылым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыру үдерісі арқылы оқушылардың функционалды сауаттылық негізін қалап, білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау болатын. Ал математика пәнінен берілген тапсырмалар сыни ойлауды дамытуға, бастапқы зерттеу және қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға, математикалық білімін өмірде қолдануға үйренуге жәрдемдесіп отыр. Бағдарлама кіші мектеп жасындағы оқушылардың логикалық және абстрактылы ойлауын қалыптастыруға, оларға математикаға қызығушылықты дарытуға, математиканы әлемдік бейнелеумен тану тәсілі ретінде қабылдауды дамытуға бағытталып отыр.

алушылардың қолайлы дамуы үшін достық қарым-қатынастағы ортаны құру өте маңызды болып табылады.

Қорыта айтқанда, аталмыш бағдарламаның мәні, баланың функционалды сауаттылығын қалыптастыру. Оқушы өзінің мектеп қабырғасында алған білімін өмірінде қажетке асыра білуі керек. Сол үшін де бұл бағдарламаның негізі «Өмірмен байланыс» ұғымына құрылған. Ұстаздарға үлкен жауапкершілік міндеттелді. Оқушылардың бойына XXI ғасырда өмірдің барлық салаларында табысты болу үшін, қажетті дағдыларды дарыту үшін, мұғалімдер тынымсыз еңбектену керек. Жаңартылған оқу бағдарламасы аясында тек өз пәнін, өз мамандығын шексіз сүйетін, бала үшін ұстаз ғұмырын құдіретті деп санайтын білімді мұғалімдер ғана жұмыс істей алады.

Үйренгеніміз де, үйренеріміз де көп, Үнді халқының тарихи тұлғасы Махатма Гандидің «Егер сен болашақтағы өзгерісті байқағың келсе, сол өзгерісті уақытында жаса» деген ілімін негізге ала отырып, оқушы бойындағы қабілетті жетілдіріп, оқушыларды болашаққа жетелеп, жақсы істі бастағалы отырмыз. Жаңартылған білім – болашақтың кепілі.

БАСТАУЫШ СЫНЫПТАҒЫ ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Шымкент қаласы
№31 Терешкова атындағы жалпы орта мектебі
Бастауыш сынып мұғалімі
Мамытова Толқын Амангельдиновна

Тәуелсіздік жылдарында еліміз екі процесті – саяси реформа мен экономикалық жаңғыруды қатар жүргізіп, белгілі бір нәтижеге жетті, қазіргі уақытта жаңа тарихи кезеңге – Рухани жаңғыру кезеңіне аяқ басты. Рухани жаңғыру бізден ұлттық санамызды қалыптап, бәсекеге қабілетті болып, кез-келген мәселеге прагматистік тұрғыдан келуді, жалпы алғанда ұлттық бірегейлігімізді сақтай отырып дамуымызды талап етеді.

Рухани жаңғырудың ең басты шарты – «білімді, көзі ашық, көкірегі ояу болуға ұмтылу» Өйткені, ҚР Президенті «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты Бағдарламалық мақаласында атап көрсеткендей, «табысты болудың ең іргелі басты факторы білім екенін әрқайсысымыз терең түсінуіміз керек. Себебі, құндылықтар жүйесінде білімді бәрінен биік қоятын ұлт қана табысқа жетеді». Бұл жерде әңгіме еліміздің болашағы туралы. Оның ертеңі – жас ұрпақтың қолында. Бүгінгі жас ұрпақ, болашақ маман Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 8-бабында көрсетілген міндеттер бойынша: «Ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды игеріп, ғылым мен практика жетістіктеріне негізделген білім алулары керек». Ендеше, біздің ұстаздарымыз оқытудың жаңа технологияларын енгізіп, білім беруді ақпараттандырып, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу арқылы оқытуды сауатты, сапалы жүзеге асырып, мамандардың кәсіби құзіреттілігін қалыптастырғанда ғана қоғамымыздың дамуына елеулі үлес қоса алады. Бұл істердің барлығын жүзеге асыратын еліміздің ұстаздар қауымы. Ендеше, бүгінгі ұстаздар қауымына қойылатын талап та жоғары болмақ. Олар жан-жақты, әлемдегі жаңалықтардан мағлұматы бар, үнемі шығармашылық ізденістегі, кәсіби біліктілігін шыңдайтын жеке көзқарасы бар, соны қорғай білетін жігерлі тұлға, зерттеушілік қабілеті бар, білімді де білікті, көп оқитын, көп тоқитын, білімін күнделікті ісіне шебер қолдана білетін, өзінің оқушысын өз бетінше білім алуға баулитын кәсіби маман иесі болуы керек. Бұл өмір талабы. Ұстазда ұйымдастырушылық, құрылымдылық, бейімділік, сараптамалық қабілеттердің де болуы шарт.

Жаңартылған білім берудің маңыздылығы – оқушы тұлғасының үйлесімді қолайлы білім беру ортасын құра отырып сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, тәжірибе жасау, АКТны қолдану, коммуникативті қарымқатынасқа түсу, жеке, жұппен, топта жұмыс жасай білу, функционалды сауаттылықты, шығармашылықты қолдана білуді және оны тиімді жүзеге асыру үшін қажетті тиімді